

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника**

**Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра правоохоронної діяльності**

Кадук С. В.

**ТАКТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ**

**Методичні вказівки
для організації самостійної роботи
здобувачів освіти денної форми навчання**

**Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень бакалавр**

Затверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 02 вересня 2024 року).

Затверджено на засіданні науково-методичної ради Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 29 листопада 2024 року).

Рецензенти:

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна

завідувач кафедри судочинства Навчально-наукового юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
доктор юридичних наук, професор

Тимчишин Андрій Михайлович

завідувач кафедри права та гуманітарних
дисциплін Івано-Франківської філії
відкритого Міжнародного університету
розвитку людини «Україна», доктор
юридичних наук, професор

Кадук С. В. Тактико-методичні основи розкриття та розслідування злочинів. Методичні вказівки для організації самостійної роботи здобувачів освіти денної форми навчання (ОР «Бакалавр»). Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 30 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально – наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для організації самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни “Тактико-методичні основи розкриття та розслідування злочинів”, а також для підготовки до здачі іспиту. У методичних вказівках викладені: завдання до лабораторно-практичних занять, які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на заняття, контрольних питань для перевірки знань, теми індивідуальних виступів. До кожної теми поданий перелік літератури та нормативно-правових актів станом на 28 серпня 2024 року.

Методичні вказівки призначені для здобувачів освіти, аспірантів, викладачів.

© Кадук С.В., 2024

© ПНУ імені Василя Стефаника, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
САМОСТІЙНА РОБОТА	5
Тема 1.....	5
Тема 2.....	6
Тема 3.....	7
Тема 4.....	8
Тема 5.....	9
Тема 6.....	10
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	12

Передмова

Діяльність по розкриттю і розслідуванню злочинів потребує чіткої організації та планування. Організація розслідування передбачає певні рівні діяльності по розкриттю, розслідуванню злочинів і запобіганню них.

Організація розслідування означає:

- Своєчасну розробку узгодженого плану заходів місцевих правоохоронних органів;
- Налагодження належної взаємодії у процесі розслідування між слідчим, оперативними працівниками, фахівцями;
- Забезпечення кваліфікованого керівництва слідчо-оперативною групою чи бригадою;
- Проведення регулярних оперативних нарад слідчої групи;
- налагодження систематичного обміну інформацією та звітністю про результати роботи слідчої групи і кожного слідчого;
- забезпечення необхідних умов праці;
- забезпечення своєчасної розробки і виконання планів розслідування по кожній кримінальній справі;
- здійснення інших організаційних заходів для успішного розкриття і розслідування злочинів.

Форми навчання: лекційні, семінарські заняття, самостійна робота.

Засоби навчання: опрацювання рекомендованої юридичної літератури і підручників, навчальних посібників, монографій, нормативно-правових актів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

ТЕМА1. Науково-методичні засади розслідування злочинів

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо принципів методики розслідування, види принципів, використання в діяльності з розкриття злочинів різних форм і методів взаємодії слідчого з органами дізнання, іншими правоохоронними особами, застосування сучасних наукових та технічних можливостей у розслідуванні злочинів.

Питання для вивчення:

- 1.Принципи розробки методики розслідування злочинів.
- 2.Слідчі ситуації та їх роль у побудові окремих методик розслідування.

Питання для самоконтролю:

- 1.Які принципи слід віднести до специфічних і основних засад методики розслідування окремих категорій злочинів ?
- 2.Ситуативний підхід до постановки тактичних завдань і засобів їх вирішення.
- 3.Використання в діяльності з розкриття злочинів різних форм і методів взаємодії слідчого з органами дізнання, іншими правоохоронними особами.
- 4.Застосування сучасних наукових та технічних можливостей у розслідуванні злочинів.
- 5.Якими чинниками обумовлена складність інформаційних процесів у розслідуванні злочинів?

Теми рефератів:

- 1.Застосування сучасних наукових та технічних можливостей у розслідуванні злочинів.
- 2.Використання в діяльності з розкриття злочинів різних форм і методів взаємодії слідчого з органами дізнання, іншими правоохоронними особами.

Рекомендована література:

1. Тіщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.
2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пяковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
4. Степанюк Р.П., Гусева В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусева. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.
- 5.Пяковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пяковського. Харків : Право, 2020. 752 с.

- 6.Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
- 7.Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
- 8.Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
- 9.Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ .2007. 22 с.

ТЕМА 2. Теоретичні основи планування й організації розслідування злочинів.

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо загальних і спеціальних завдань розслідування, виявлення джерел інформації про розслідуваний злочин, визначення напрямку розслідування і розробка плану розслідування, обрання форм і методів взаємодії з органами і службами, що здійснюють оперативно-розшукову роботу, пошук і одержання інформації про механізм і обстановку вчиненого злочину.

Питання для вивчення:

- 1.Загальні і спеціальні завдання розслідування.
- 2.Встановлення всіх обставин злочину як основне завдання розслідування.
- 3.Криміналістичний аналіз первісної інформації, слідчих ситуацій і визначення тактичних завдань розслідування.
- 4.Типові програми дослідження обставин злочину.

Питання для самоконтролю:

- 1.Завдання початкового етапу розслідування.
- 2.Виявлення джерел інформації про розслідуваний злочин.
- 3.Визначення напрямку розслідування і розробка плану розслідування.
- 4.Обрання форм і методів взаємодії з органами і службами, що здійснюють оперативно-розшукову роботу.
- 5.Пошук і одержання інформації про механізм і обстановку вчиненого злочину.

Теми рефератів:

- 1.Обрання форм і методів взаємодії з органами і службами, що здійснюють оперативно-розшукову роботу.
- 2.Пошук і одержання інформації про механізм і обстановку вчиненого злочину.

Рекомендована література:

1. Тіщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.
2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пясковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
4. Степанюк Р.П., Гусєва В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусєва. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.
- 5.Пясковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пясковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
- 6.Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
- 7.Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
- 8.Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
- 9.Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ .2007. 22 с.

ТЕМА 3. Криміналістичний аналіз слідчої діяльності в методиці розслідування злочинів.

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо методів криміналістичного версіювання і моделювання, поняття криміналістично-значимої інформації, поняття доказової інформації, особливості інформаційних процесів у розслідуванні злочинів.

Питання для вивчення:

- 1.Пізнавальний аспект слідчої діяльності.
- 2.Інформаційний аспект слідчої діяльності.
- 3.Організаційно-управлінський аспект слідчої діяльності.

Питання для самоконтролю:

- 1.Методи криміналістичного версiювання i моделювання.
- 2.Поняття криміналістично-значимої інформації.
- 3.Поняття доказової інформації.
- 4.Особливості інформаційних процесів у розслідуванні злочинів.
- 5.Сприйняття і фіксація криміналістично релевантної інформації.

Теми рефератів:

- 1.Поняття криміналістично-значимої інформації.
2. Особливості інформаційних процесів у розслідуванні злочинів.

Рекомендована література:

1. Тiщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.
2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пяковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
- 4.Степанюк Р.П., Гусєва В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусєва. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.
- 5.Пяковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пяковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
- 6.Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
- 7.Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
- 8.Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
- 9.Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ .2007. 22 с.

ТЕМА 4.Програмування початкового і наступного етапів розслідування злочинів.

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо організаційно-тактичних принципів стосовно розкриття окремих видів злочинів, аналізу початкового етапу розслідування злочину і наявної доказової інформації, побудові і перевірці загальних версій при відкритті кримінального провадження.

Питання для вивчення:

- 1.Побудова і перевірка загальних версій при відкритті кримінального провадження.
- 2.Типові програми початкового етапу розслідування злочинів.
- 3.Розробка програм наступного етапу розслідування злочинів.

Питання для самоконтролю:

- 1.Поняття засобів слідчої діяльності.
- 2.Організаційно-тактичні принципи стосовно розкриття окремих видів злочинів.
- 3.Аналіз початкового етапу розслідування злочину і наявної доказової інформації.
- 4.Інтегративний метод виявлення злочинця.
- 5.Віктимологічний аналіз.
- 6.Об'єктно-предметний аналіз.

Теми рефератів:

- 1.Організаційно-тактичні принципи стосовно розкриття окремих видів злочинів.
- 2.Аналіз початкового етапу розслідування злочину і наявної доказової інформації.

Рекомендована література:

1. Тіщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.
2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пясковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
4. Степанюк Р.П., Гусєва В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусєва. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.

- 5.Пясковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пясковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
- 6.Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
- 7.Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
- 8.Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
- 9.Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ .2007. 22 с.

ТЕМА 5.Основи взаємодії та інформаційного забезпечення в методиці розслідування злочинів.

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо принципів на яких будується взаємодія слідчого й органу дізнання,взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими підрозділами, на практиці застосування правоохоронними органами колекцій в розкритті та розслідуванні злочинів.

Питання для вивчення:

- 1.Організація взаємодії слідчого і органів дізнання.
- 2.Взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими підрозділами.
- 3.Практика застосування правоохоронними органами колекцій в розкритті та розслідуванні злочинів.

Питання для самоконтролю:

- 1.Принципи на яких будується взаємодія слідчого й органу дізнання.
- 2.Напрями удосконалення взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів.
- 3.Оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів.
- 4.Види криміналістично-довідкових колекцій.

Теми рефератів:

- 1.Напрями удосконалення взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів.

2. Оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів.

Рекомендована література:

1. Тіщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.
2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пясковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
4. Степанюк Р.П., Гусєва В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусєва. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.
5. Пясковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пясковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
6. Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
7. Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
8. Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
9. Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ .2007. 22 с.

ТЕМА 6. Загальні тактичні та організаційні особливості розслідування у справах за участю іноземців.

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми необхідно звернути увагу щодо загальних положень міжнародно-правової допомоги у кримінальних справах за участі іноземців, вибору джерел інформації про особу іноземця, особливостей допиту іноземця.

Питання для вивчення:

1. Особливості розслідування злочинів у справах за участі іноземців.
2. Вивчення особи іноземця, який бере участь у кримінальному процесі.

3. Особливості провадження слідчих дій за участі іноземних громадян.

Питання для самоконтролю:

1. Вибір джерел інформації про особу іноземця.
2. Особливості допиту іноземця.
3. Загальні положення міжнародно-правової допомоги у кримінальних провадженнях за участі іноземців.
4. Особливості правового становища іноземців в Україні.

Теми рефератів:

1. Особливості допиту іноземця.
2. Міжнародно-правовою допомогою у кримінальних провадженнях за участі іноземців.

Рекомендована література:

1. Тіщенко В. В. Криміналістика: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.

2. Копча В. В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса: Гельветика, 2022. 286 с.
3. Пясковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
4. Степанюк Р.П., Гусєва В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусєва. Харків: Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, 2023. 384 с.
5. Пясковський В.В., Чорноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник/ за ред. В. В. Пясковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
6. Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228с.
7. Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.
8. Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
9. Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики: методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
10. Борисова Л. В. Транснаціональні комп'ютерні злочини як об'єкт криміналістичного дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ. 2007. 22 с.